

Üniversite Takımlarında Sporcu Olan Öğrencilerle Spor Yapmayan Öğrencilerin İletişim Becerisi Düzeylerinin Karşılaştırılması

Comparing Communication Skill Levels between the Students Being Athlete at University Teams and the Students not Doing Sport

Araştırma Makalesi

¹Özden TEPEKÖYLÜ ÖZTÜRK, ²Mümine SOYTÜRK, ³E. Nilay DAŞDAN ADA, ⁴Hatice ÇAMLIYER

¹Pamukkale Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu, Denizli

²Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi Koordinatörlüğü, Manisa

³Dokuz Eylül Üniversitesi Beden Eğitimi Bölümü, İzmir

⁴Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Manisa

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, üniversite takımlarında sporcu olan öğrencilerle spor yapmayan öğrencilerin iletişim becerisi düzeylerinin karşılaştırılmasıdır. Araştırmada sporcu öğrencilerin yaptıkları spor türüne ve sporcu olan ve spor yapmayan öğrencilerin cinsiyet, ekonomik durum, sınıf düzeyi değişkenlerine göre iletişim becerisi düzeyleri karşılaştırılmıştır. Ege bölgesindeki 4 üniversitenin takımlarında sporcu olan 329 ve spor yapmayan 329 toplamda 658 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Çalışmada veri toplama araçları olarak Korkut (1996) tarafından geliştirilen "İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği" (İBDÖ) ve araştırmacılar tarafından geliştirilen üniversite takımlarında sporcu olan ve spor yapmayan öğrenciler için ayrı ayrı uygulanan 2 adet "Kişisel

ABSTRACT

The aim of this study is comparing communication skills levels between the students being athlete at university teams and students not doing sport. In the study, communication skills levels have been compared according to certain features, such as : sport category the athletes do and gender, economic condition, class level of the athletes and students not doing sport. In the Aegean Region, 329 students being athletes at 4 universities teams and 329 students not doing sport; in total 658 students are the samples of this study. In the study, "Communication Skill Evaluation Scale"(CSES) developed by Korkut (1996) and 2 numbers "Personal Information Form" practised separately for the students being athlete at university teams and not doing sport, developed by the investigators, have been used as the data collect means. "Mann-Whithney U" and "Kruskal-

Bilgi Formu" kullanılmıştır. Verilerin analizinde "Mann-Withney U" ve "Kruskal-Wallis H" istatistiksel test teknikleri kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre sporcu olan ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinin iletişim becerisi düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur ($U=41519.5$, $p<0.05$). Cinsiyet faktörüne göre de iletişim becerisi düzeylerinde her iki grupta da istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu belirlenmiştir ($U_{\text{sporcu}}=9757.00$, $p<0.05$; $U_{\text{spor yapmayan}}=11160.00$, $p<0.05$). Araştırmanın diğer değişkenleri olan yapılan spor türü ($\chi^2=4.184$, $sd=2$, $p>0.05$), sınıf düzeyi ($\chi^2_{\text{sporcu}}=2.248$, $sd=3$, $p>0.05$; $\chi^2_{\text{spor yapmayan}}=3.390$, $sd=3$, $p>0.05$) ve ekonomik duruma ($\chi^2_{\text{sporcu}}=0.469$, $sd=2$, $p>0.05$; $\chi^2_{\text{spor yapmayan}}=3.387$, $sd=2$, $p>0.05$) göre üniversite takımlarında sporcu olan ve spor yapmayan öğrencilerin iletişim becerisi düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Araştırma sonuçlarına göre üniversite takımlarında sporcu olan öğrencilerin iletişim becerisi düzeyleri spor yapmayanlara göre; sporcu olan ve spor yapmayan her iki öğrenci grubunda kız öğrencilerin iletişim becerisi düzeyleri erkek öğrencilere göre daha yüksektir.

Anahtar Kelimeler

İletişim becerileri, Sporcu ve spor yapmayan üniversite öğrencisi

GİRİŞ

İletişim, Dökmen (2004) tarafından kısaca bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci" olarak tanımlanmıştır. İnsanın çevreye uyum sağlayabilmesi için gerekli olan en önemli öğelerden birisidir (Yüksel, 1997). Etkili iletişimin her ilişki için bir anahtar olduğu belirtilmektedir (Greenockle, 2010). Bu bağlamda insanın sosyal çevresindeki memnuniyetini arttırmasının iletişimi iyi kurmasıyla gerçekleşebileceği söylenebilir. Bunun aksine bireyin çevresiyle kuracağı iletişimde başarısızlığa uğraması, kendini ifade edememesi ya da yanlış ifade etmesi gibi durumlar da bireyin zamanla yalnızlık duygusuna itilebileceği, mutsuz olmasına neden olabileceği, psikolojik anlamda birçok sıkıntı yaşayabileceği ve kişide derin duygusal sorunlara yol açabileceği söylenmektedir (Jones ve diğ., 1981, Korkut, 2004). Yapılan araştırmalar iletişim kalıplarıyla saldırganlık gibi davranış sorunları arasında da güçlü bir ilişkinin olduğunu belirtmektedir. Bu konudaki çalışmalarda çiftlerin kurdukları

Wallis H" test techniques have been used in order to evaluate the data. The findings of this study indicate that there were significant differences at communication skill levels of the students at university, according to being athlete or not doing sport ($U=41519.5$, $p<0.05$). It was also found that there were significant differences at communication skill levels in both athlete and not doing sport students groups according to gender ($U_{\text{athlete}}=9757.00$, $p<0.05$; $U_{\text{not doing sport student}}=11160.00$, $p<0.05$). Also the study indicate that differences of the communication skill levels between athlete students and ones not doing sport according to other features of the study, such as sport category ($\chi^2=4.184$, $sd=2$, $p>0.05$), class level ($\chi^2_{\text{athlete}}=2.248$, $sd=3$, $p>0.05$; not doing sport student= 3.390 , $sd=3$, $p>0.05$) and economic condition ($\chi^2_{\text{athlete}}=0.469$, $sd=2$, $p>0.05$; $\chi^2_{\text{not doing sport athlete}}=3.387$, $sd=2$, $p>0.05$), are not significant. The results of this study indicate that communication skill levels of the students being athlete at university teams in regards to the students not doing sport; communication skill levels of the female students in both athlete and not doing sport students groups in regards to male students are higher.

Key Words

Communication skills, The students athlete at university and ones not doing sport

rı iletişim iyileştikçe saldırganlıktan uzaklaştıkları (Gordis ve diğ., 2005), ilişkilerinde zayıf iletişim becerilerine sahip bireylerin ise saldırganlık gösterdikleri görülmüştür (Cornelius ve diğ., 2010). Çocuklar üzerinde yapılan bir çalışmada da saldırgan çocukların düşük etkili iletişim ve yüksek yıkıcı iletişim kurdukları gözlemlenmiştir (Dumas ve diğ., 1994). Bunun yanı sıra ilişkilerde yetersiz ya da negatif olarak iletişim kuran bireylerde davranış bozukluğu boyutunda yeme bozukluğu olabildiği belirtilmektedir (Broucke ve diğ., 1994; Kim ve Yang, 2008). Bu bağlamda etkili iletişim kuramamanın getirdiği olumsuzluklar sonucu özellikle çocuk ve gençlerin iletişim becerilerini geliştirebilecek unsurlar üzerine durulması önem kazanmaktadır.

Literatürde bu konuyla ilgili diğer çalışmalar incelendiğinde iletişim becerilerini geliştirmek amacıyla hazırlanan iletişim becerileri eğitim programlarının etkililiğini ölçmek amacıyla birçok araştırma yapılmıştır (Demirci, 2002; Korkut, 2005; Ri-

esch, 2003). Bu çalışmalarda genel olarak iletişim becerileri eğitim programlarının; iletişim becerilerini geliştirdiği görülmüştür. Ek olarak iletişim becerilerinin yalnızlık ve çatışma eğilimi gibi faktörler üzerinde pozitif etkileri olduğu belirtilmiştir (Şahin, 1999; Turna, 1999). Ayrıca beden eğitimi spor yüksekokulu öğrencileri, öğretmenler, genel olarak yetişkinler, orta öğretim öğrencileri gibi toplulukların iletişim becerisi düzeyini değerlendirmek ve demografik faktörlerin iletişim becerisi düzeyleri üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla da bilimsel çalışmalar yapılmıştır (Bulut, 2004; İlaslan, 2001; McDowell, 1993; Tepeköylü ve diğ., 2009; Vatansver, 2002). Rees ve diğ. (2002) de tıp öğrencilerinin iletişim becerileriyle ilgili geniş bir literatür olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda spor yapan grupların iletişim becerilerinin belirlenmesine ilişkin çalışmaların kısıtlı olduğu görülmektedir. Bu çalışmada da üniversite takımlarında sporcu olan ve spor yapmayan grupların iletişim becerisi düzeyleri karşılaştırılmış ve bu karşılaştırma çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir.

Çalışmanın amacı üniversite takımlarında sporcu olan öğrencilerle spor yapmayan öğrencilerin iletişim becerisi düzeylerinin karşılaştırılmasıdır. Araştırmada sporcu öğrencilerin yaptıkları spor türüne ve sporcu olan ve spor yapmayan öğrencilerin cinsiyet, ekonomik durum, sınıf düzeyi değişkenlerine göre de iletişim becerisi düzeyleri karşılaştırılmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Deseni ve Örneklem: Araştırma betimsel bir çalışmadır. Nicel araştırma teknikleri kullanılmıştır. Ege bölgesindeki 4 üniversitenin takımlarında sporcu olan 329 ve spor yapmayan 329 toplamda 658 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur ($N_{\text{sporcu}}=132$ kadın, $N_{\text{sporcu}}=197$ erkek; $N_{\text{spor yapmayan}}=175$ kadın, $N_{\text{spor yapmayan}}=154$ erkek). Örneklemin oluşturulmasında elemanların değil de grupların tesadüfi olarak seçildikleri olasılığa dayalı örnekleme tekniklerinden kümelere göre örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemle göre "grupun bir üyesi olabilmek için grup ile ortak bir özelliğe sahip olmak gerekir" (Altunışık ve diğ., 2007) .

Veri Toplama Araçları: Çalışmada veri toplama araçları olarak Korkut (1996) tarafından geliştirilen "İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği" (İBDÖ) ve araştırmacılar tarafından geliştirilen üniversite takımlarında sporcu olan ve spor yapmayan öğrenciler için ayrı ayrı uygulanan 2 adet "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır

İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği: Araştırmada veri toplamak amacıyla kullanılan "İBDÖ" 5'li likert tipi bir ölçektir. 25 maddeden oluşan bir form şeklindedir. Tersine maddelerin olmadığı ölçekte yüksek puan, bireylerin kendi iletişim becerilerini olumlu yönde değerlendirdikleri anlamındadır.

İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği (İBDÖ)'nin Geçerlik ve Güvenirliği: Yüksel (1997) tarafından 120 üniversite öğrencisiyle yapılan İBDÖ'nün benzer ölçekler geçerliliği çalışmasında Öztan (1994)'ın Türkçeye uyarlamış olduğu Kişilerarası İlişkiler Tarzı Ölçeği kullanılmış ve geçerlik katsayısı .54 olarak bulunmuştur (Yüksel, 1997).

Korkut (1997) tarafından üniversitede okuyan 58 öğrenci ile yapılan güvenilirlik çalışması sonucunda güvenilirlik katsayısı .78 ($p<.001$) olarak elde edilmiştir. İç tutarlılık katsayısı olarak alfa değeri ise üniversite öğrencileri için .86 ($p<.001$) olarak bulunmuştur. Yüksel (1996) tarafından 120 üniversite öğrencisiyle yapılan güvenilirlik çalışmasında İBDÖ'nün güvenilirlik katsayısı .87 olarak bulunmuştur (Yüksel, 1997). Tepeköylü ve diğ. (2009) tarafından 466 Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencisiyle yapılan çalışmada da iç tutarlılık katsayısı olarak alfa değeri ise .82 olarak bulunmuştur.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmanın bağımsız değişkenlerine ilişkin verileri toplamak amacıyla araştırmacılar tarafından sporcu olan ve spor yapmayan öğrencilere yönelik 2 adet hazırlanmıştır. Öğrencilerin demografik özellikleriyle ilgili bilgiler Kişisel Bilgi Formlarındaki ortak soruları oluştururken sporcu öğrencilerin sporculuklarıyla ilgili bilgiler sporculara yönelik Kişisel Bilgi Formundaki farklı soruları oluşturmuştur.

Verilerin İstatistiksel Analizi: Verilerin normal dağılıp dağılmadığına ilişkin yapılan normal dağılıma uygunluk Kolmogorov Smirnov tes-

ti sonucu istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($Z_{\text{sporcu}} = .081$, $p < .05$; $Z_{\text{spor yapmayan}} = .082$). Buna göre üniversitelerde sporcu olan ve spor yapmayan öğrencilerin "İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği"nden aldığı puanlar normal dağılmamaktadır. Bu nedenle verilerin analizinde parametrik olmayan testlerden "Mann-Withney U" ve "Kruskal-Wallis H" istatistiksel test teknikleri kullanılmıştır. İstatistikî analizlerde anlamlılık düzeyi sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılan $p < .05$ olarak belirlenmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde araştırma amaçlarına yönelik toplanan verilerin istatistikî analizlerinin sonuçları tab-

lolaştırılarak verilmiş ve açıklamaları yapılmıştır.

Tablo 1'e göre sporcu olan ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinin iletişim becerisi düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur ($U = 41519.5$, $p < 0.05$).

Tablo 2'ye göre üniversite takımlarındaki sporcu öğrencilerin yaptıkları spor türüne göre iletişim becerisi puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($\chi^2 = 4.184$, $sd = 2$, $p > .05$).

Tablo 3'te üniversite takımlarındaki sporcu öğrenciler ile spor yapmayan öğrencilerin cinsiyet faktörüne göre iletişim becerisi düzeylerinde her iki grupta da istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($U_{\text{sporcu}} = 9757.00$, $p < .05$; $U_{\text{spor yapmayan}} = 11160.00$, $p < .05$)

Tablo 1. Üniversite takımlarındaki sporcu öğrenciler ile spor yapmayan öğrencilerin iletişim becerisi düzeylerinin karşılaştırılmasına ilişkin "Mann-Whitney U" testi sonucu

Sporcu/Spor Yapmayan	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Sporcu	329	367.80	121006.50	41519.5	*.000
Spor Yapmayan	329	291.20	95804.50		
Toplam	658				

* $p < 0.05$

Tablo 2. Üniversite takımlarındaki sporcu öğrencilerin yaptıkları spor türüne göre iletişim becerisi düzeylerinin karşılaştırılmasına ilişkin "Kruskal-Wallis H" testi sonucu

Yaptığı Spor Türü	n	Sıra Ortalaması	χ^2	sd	p
Bireysel	92	164.67	4.284	2	0.117
Takım	203	159.29			
Her İki Alan	33	196.11			
Toplam	329				

Tablo 3. Üniversite takımlarındaki sporcu öğrenciler ile spor yapmayan öğrencilerin cinsiyet faktörüne göre iletişim becerisi düzeylerinin karşılaştırılmasına ilişkin "Mann-Whitney U" testi sonuçları

Sporcu/Spor Yapmayan	Cinsiyet	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Sporcu	Kız	132	189.58	25025.00	9757.00	*.000
	Erkek	197	148.53	29260.00		
	Toplam	329				
Spor Yapmayan	Kız	175	178.23	31190.00	11160.00	*.007
	Erkek	154	149.97	23095.00		
	Toplam	329				

*P<0.05

Tablo 4'e üniversitede takımlarındaki sporcu öğrenciler ile spor yapmayan öğrencilerin sınıf düzeylerine göre iletişim becerisi düzeylerinde her iki grupta da istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($\chi^2_{\text{sporcu}}=2.248$, $sd=3$, $p>.05$; $\chi^2_{\text{spor yapmayan}}=3.390$, $sd=3$, $p>.05$).

Tablo 5'e üniversite takımlarındaki sporcu öğrenciler ile spor yapmayan öğrencilerin algıladıkları ekonomik durumlarına göre iletişim becerisi düzeylerinde her iki grupta da istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($X^2_{\text{sporcu}}=0.469$, $sd=2$, $p>.05$; $X^2_{\text{spor yapmayan}}=3.387$, $sd=2$, $p>.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma bulgularına göre üniversite takımlarındaki sporcu öğrencilerin iletişim becerisi düzeyleri spor yapmayan öğrencilerin iletişim becerisi düzeylerine göre daha yüksek bulunmuştur. Tepeköylü ve diğ. (2009) beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileriyle yaptıkları çalışmada bu öğrencilerin iletişim becerisi algılarının oldukça yüksek olduğunu belirtmiştir. Bu durumu araştırma grubunun % 88.9'unun elit,

okul takımı düzeyinde ve serbest zaman aktivitesi şeklinde düzenli olarak spor yapıyor olmalarına ve geri kalan %11.1'unun ise spor geçmişinin olmasına bağlamıştır. Arslan ve diğ. (2006) çalışmalarında amatör ve profesyonel olarak spor yapan öğrencilerin aktif olarak spor yapmayan öğrencilere göre daha dışa dönük olduğunu belirtmiştir. Dışa dönüklüğü yüksek olan kişiler, insanlarla iletişimi seven, girişken ve yalnız olmak-tansa insanlarla olmayı tercih eden bireyler olarak tanımlanmaktadır (Karancı ve diğ., 2007). Literatürde konuyla ilgili yer alan kuramsal bilgilerde ise spor yapan bireylerin spor yapmayan bireylere göre iletişim kurma eğilimlerinin daha yüksek olduğu söylenmektedir (Özerkan, 2005). Ayrıca beden eğitimi, spor etkinlikleri ve oyunlar yoluyla kazanılan psikolojik ve sosyal alandaki davranış değişiklikleri bireyin genel yaşantısına transfer olur mu konusunda yapılan araştırmalar, bedensel aktiviteler yoluyla fiziksel ve psiko-sosyal alanlarda kazanılan davranışların günlük yaşamda gerekli ve ilgili benzer durumlara transfer olduğunu göstermiştir (Çamlıyer ve

Tablo 4. Üniversite takımlarındaki sporcu öğrenciler ile spor yapmayan öğrencilerin sınıf düzeyi faktörüne göre iletişim becerisi düzeylerinin karşılaştırılmasına ilişkin "Kruskal-Wallis H" testi sonuçları

Sporcu/Spor Yapmayan	Sınıf	n	Sıra Ortalaması	χ^2	sd	p
Sporcu	1. Sınıf	80	174.91	2.248	3	0.523
	2. Sınıf	86	155.73			
	3. Sınıf	98	160.49			
	4. Sınıf	65	171.87			
	Toplam	329				
Spor Yapmayan	1. Sınıf	138	175.06	3.390	3	0.335
	2. Sınıf	71	159.18			
	3. Sınıf	65	150.18			
	4. Sınıf	55	164.78			
	Toplam	329				

Tablo 5. Üniversite takımlarındaki sporcu öğrenciler ile spor yapmayan öğrencilerin algılanan ekonomik durum faktörüne göre iletişim becerisi düzeylerinin karşılaştırılmasına ilişkin "Kruskal-Wallis H" testi sonuçları

Sporcu/Spor Yapmayan	Ekonomik Durum	n	Sıra Ortalaması	χ^2	sd	p
Sporcu	Düşük	24	162.17	0.469	2	0.791
	Orta	282	164.18			
	Yüksek	23	177.96			
	Toplam	329				
Spor Yapmayan	Düşük	28	137.32	3.387	2	0.184
	Orta	278	166.17			
	Yüksek	23	184.54			
	Toplam	329				

Çamlıyer, 2001). Bunun yanı sıra Cratty (1973), spor takımlarındaki iletişim kanalı ve kişilerarası iletişimin kalitesinin yaşam grupları, sosyal gruplar ve iş gruplarındakine benzer olduğunu belirtmiştir. Bu durumda bir grup ortamı olarak spor yapan gençlerin hazırlık ve yarışma süreçlerindeki etkileşimleri sonucu kurdukları iletişimin, iletişim becerisi düzeylerine pozitif etkili olabildiğinden söz etmek mümkün olabilir.

Araştırmada takım sporu, bireysel spor ya da her iki alanda spor yapan üniversite öğrencilerinin iletişim becerisi düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Çetin ve Kuru (2009) tarafından beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan çalışmada takım sporu yapan öğrenciler ile bireysel spor yapan öğrenciler arasında sosyal becerileri bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. İletişim becerileri sosyal becerilerden biri olarak ele alınmakta (Deniz, 2003), sosyal becerilerle ilgili yapılan açıklamalar da etkili iletişimin özelliklerini taşımaktadır (Çetin ve Kuru, 2009). Bunun yanı sıra Yüksel ve Tepeköylü (2010) tarafından lise öğrencileriyle yapılan çalışmada da öğrencilerin takım ya da bireysel spor yapıyor olmaları iletişim becerisi düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark yaratmamıştır. İletişim becerileri hâkimiyeti sosyallik, dışa dönüklük, atılganlık ya da yakınlık gösterme gibi bazı iletişimle ilgili kişilik özellikleriyle açıklanabilmektedir (Riggio ve diğ., 2003). Bu konuyla ilgili literatür incelendiğinde ise takım sporu ve bireysel spor yapan sporcuların farklılıklarını kişilik özellikleri ve çeşitli psikolojik boyutlarda ortaya koyan çalışmalara da rastlanmaktadır (Fulkerson ve diğ., 1999; Nicholls ve diğ., 2007; Tutkun, 2010; Zeng, 2003) Bu bağlamda sporcu ya da düzenli spor yapıyor olmanın yaptıkları spor türüne bakılmaksızın kişinin iletişim becerilerini pozitif yönde etkileyebileceğiyle ilgili açıklamalar yapılmalıdır.

Bütün spor dallarının ortak özelliği olan vücut hareketleri yoluyla birey teknik beceri kazanmanın yanı sıra başkalarının farklılıklarını tanıyıp saygı duymayı da öğrenir (Çamlıyer ve

Çamlıyer, 2001). Sağlıklı bir iletişimde bireysel farklılıkların kabul edilmesi önemli bir ilkedir. İletişimde diğer önemli bir faktör mesajların iletişim kurulan kişinin baskın olan algılama kanalına uyumlu bir şekilde aktarılabilmesi gerekliliğidir (Özer, 2006). "Uygulanacak hareket örüntüsü ya da bir problem durumu; sözel olarak anlatıldığında, bireyin duysal algı kanalına, vücut hareketleri veya herhangi bir görsel araç ile gösterimi yapıldığında, görsel algı kanalına, oyun veya kurgularla uygulandığında, bireyin olayı deneyerek yaşamasına olanak sağladığı için, kinestetik algı kanalına uygun olarak biçimlendirilebilir" (Tepeköylü ve diğ., 2009). Bu uygulamalara ise her türlü spor dalı olanak sağlayabilmektedir. Bunun yanı sıra kişiler aynı olaylara farklı açılardan baktığı için kurdukları iletişimde bir takım çatışmalar yaşayabilmektedirler (Özer, 2006). Bu becerinin de yapılacak spor türü ayırt edilmeksizin spor ortamlarında kazanılabileceği söylenebilir.

Beden dili ile iletilen sözsüz mesajlar iletişim kurmada en temel araçtır. Mehrabian (1972) iletişim sırasında sözel ve sözel olmayan mesajlar uyumsuzluk gösterdiğinde çoğu insanın sözsüz iletişim kaynağındaki mesaja güvendiğini belirterek bu konunun önemini vurgulamıştır (Akt. Minskoff, 1980). Benzer olarak Rashotte (1997) ve L'Abate ve Bagarossi (1993) sözel ve sözel olmayan iletilerdeki mesajlar çalıştığında sözel olmayan iletinin taşıdığı mesajın ağır bastığını söylemektedirler (Akt. McGinty ve diğ., 2003). Gönderilen sözlü iletiler ile sözsüz iletiler birbiriyle uyumlu olduğunda ise sözlü iletilerdeki mesajın anlamının güçlendiği belirtilmiştir (Devito, 2004). Sözsüz iletilerden biri olan dokunsal temaslar da iletişimde bir mesaj niteliği taşımakta ve alıcı tarafından anlamlandırılmaktadır (Akoğuz, 2002). Antrenman ya da yarışma sahalarında sporcuların takım arkadaşları, antrenörleri ve hatta rakipleriyle, antrenörlerin sporcularıyla dokunma yoluyla mesaj alışverişinde buldukları sıklıkla gözlemlenebilmektedir. Bu durumun dokunsal temaslarla mesaj yollama ve mesajdaki anlamı çözme becerisini pekiştirdiği düşünülebilir. Ayrıca sözsüz iletişimin diğer bir ögesi olan

beden duruşu, boy, kilo, ten ve sağlıkla ilgili görünüm gibi fiziksel özelliklerin mesaj alışverişindeki önemi literatürde vurgulanmaktadır (Korkut, 2004). Hatta İzgören (2000)'e göre insanların beden duruşları duygularını bile etkilemektedir. İletişim ilk önce kişinin kendi içinde başladığı için bu önemli bir noktadır. Bunun ile ilgili olarak omuzlar öne doğru kapanmış düşük bir duruş aşâğılık duygusu, fark edilmek istememe gibi olumsuz mesajlar taşırken (McKay ve diğ., 2010, çev. Köroğlu, s.62), "merkezin göğüs üzerinde kesişen bir yatay ve dikey eksen üzerinde durması, omuzların geriye doğru genişlemeden dik olarak tutulması kendini kabul ettiren güvenli bir görünüş ortaya koyarak" olumlu mesajlar taşır (Baltaş ve Baltaş, 1999, s.15). Baltaş ve Baltaş (1999) "merkezlerini ölçülü bir şekilde dünyaya açan insanların diğer insanlarla büyük bir çoğunlukla sağlıklı ilişkiler içinde olduklarını" belirtmişlerdir (s.15). Bunun yanı sıra kişinin beden duruşuyla ilgili olan göğüs açıklığından kişilik yapısı ve içinde bulunduğu duygu durumu hakkında bilgi sahibi olunabileceği söylenmektedir (Baltaş ve Baltaş, 1999, s. 15). Spor dalı farkı gözetmeksizin sporculardaki kassal kuvvetlenmeye bağlı oluşan postür incelendiğinde; genel olarak göğüs açıklığının, başka bir deyişle merkezinin göğüs üzerinde kesişen bir yatay ve dikey eksen üzerinde durduğu görülmektedir. Buna göre sporcuların merkezlerini ölçülü bir şekilde (omuzların öne ve fazla geriye gitmeden orta pozisyonda dik bir şekilde bulunması) çevreye açtıkları söylenebilir. Bu durumda özellikle çok önemli olan iletişimin ilk dakikalarında etkili iletişim kurmayla ilgili pozitif bir katkı sağladığı düşünölmektedir.

Çalışmada sporcu olan ve spor yapmayanlar üniversite öğrencilerinde her iki grupta da kızların iletişim becerisi düzeyleri erkeklere göre daha yüksek bulunmuştur. Literatürde bu bulguyla çelişen çalışmalar olsa da (İlaslan, 2001), yapılan birçok araştırma kızların iletişim becerilerinin erkeklere göre daha yüksek olduğunu söylemektedir (Aspegren, 1999; Bozkurt ve diğ., 2003; Korkut, 1997; McDowell, 1993; Saygıdeğer, 2004). Korkut (1997) bunu erkek ve kadınların

sosyalleşirken farklı davranışlarının onaylanmasıyla bağdaştırmıştır. Ayrıca literatürde kadınların beklentilerini, düşündüklerini, kaygılarını daha sık ve daha açık ifade edebildikleri belirtilmektedir. Bunu yanı sıra kadınların derin arkadaşlık ilişkilerine erkeklere daha fazla önem verdikleri diğer insanlara karşı daha duyarlı, sevgi dolu, incelikli, insanlarla olmayı seven özellikler gösterdikleri vurgulanmaktadır (Görür, 2001; Korkut, 1996; Newman, 1994). Cunningham (1977) da çalışmasında kadınların sözel olmayan iletilerdeki mesajları erkeklere göre daha iyi çözümlendiğini belirtmiştir.

Araştırma bulguları sporcu olan ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinde her iki grupta da okudukları sınıf düzeyine göre iletişim becerisi düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığını göstermektedir. Tepeköylü ve diğ. (2009)'nin beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileriyle, Korkut (1997)'nin eğitim fakültesi öğrencileriyle yaptıkları çalışmalarda da sınıf düzeyine göre iletişim becerisi düzeyi farklılık göstermemiştir. Ancak Pehlivan (2005)'in sınıf öğretmenliği bölümü öğrencileriyle yaptığı araştırmada 4. sınıfların iletişim becerisi düzeyi 1. sınıfların iletişim becerisi düzeyine göre daha yüksek bulunmuştur. Bu durum Pehlivan (2005)'in çalışmasının tek bir bölüm üzerinde yapılmış olmasından ve 4. sınıfta spesifik olarak sınıf öğretmenliğine yönelik uygulanan eğitim programının iletişim becerilerini geliştirici katkısının olabileceği şeklinde yorumlanabilir.

Çalışmada sporcu olan ve spor yapmayan üniversite öğrencilerinin her iki grupta da algıladıkları ekonomik gelir düzeylerine göre iletişim becerisi düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Literatürde bu konuyla ilgili genel olarak lise öğrencileriyle yapılmış çalışmalara rastlanmıştır. Köker ve diğ. (2005)'nin çalışmasında da sosyo-ekonomik düzey (SED) değişkeninin iletişim becerilerini etkilemediği görölmüştür. Tepeköylü ve diğ. (2009) tarafından üniversite öğrencileriyle yapılan çalışma da bu bulguyu destekler niteliktedir. Fakat bu bulgu Görür (2001) ve Saygıdeğer (2004)'in yine lise

öğrencileriyle yaptığı çalışmalarıyla çalışmaktadır. Lise öğrencisi gruplarıyla yapılan çalışmalarda bu farklılık lise öğrencilerinin yaş dönemlerinin özelliklerinden kaynaklanıyor olabilir. Ergenlik dönemi kimlik değişiminin yaşandığı psikolojik ve sosyal açıdan çalkantılı bir dönemdir. Bu dönemde ergenlerin bilişsel yapılarındaki gelişme, zihinsel yetilerinin olgunlaşması, dış dünyayı algılama ve kavramalarında değişikliklere yol açar. Diğer taraftan bireyin çevresindeki kişilerin bireyden beklentilerinde gözlenmeye başlayan değişiklikler, üstlenilen sosyal rollerde de değişikliklere neden olmaya başlar (Erden ve Akman, 2002). Bu çalışmadaki üniversite öğrencileri yaş grubu özelliklerinden dolayı yukarıda ifade edilen bu köklü değişiklikleri yaşamamaktadırlar.

Yazar Notu: Bu çalışma 11. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresinde poster bildiri olarak sunulmuştur.

Yazışma Adresi (Corresponding Address):

Özden TEPEKÖYLÜ ÖZTÜRK

Pamukkale Üniversitesi

Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu

20020 Kınıklı/DENİZLİ

E-Posta: otepekoylu@pau.edu.tr

KAYNAKLAR

- Akoğuz M.** (2002). İletişim Becerilerinin Geliştirilmesinde Yaratıcı Dramanın Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim A. B. D. (Eğitim Teknolojisi Programı).
- Altunışık R, Coşkun R, Bayraktaroğlu S, Yıldırım E.** (2007). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulama* (Beşinci baskı) Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Arslan F, Bayraktar G, Akdoğan S.** (2006). Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda amatör ve profesyonel spor yapan öğrencilerle aktif spor yapmayan öğrencilerin kişilik özelliklerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8 (2), 40-47.
- Aspegren K.** (1999). Teaching and learning communication skills in Medicine-A Review with quality grading of articles. *Medical Teacher*, 21(6), 565-570.
- Baltaş Z, Baltaş A.** (1999). *Bedenin Dili* (Yirincinci basım) İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Bozkurt N, Serin O, Emran B.** (2003). İlköğretim birinci kademe öğretmenlerinin problem çözme, iletişim becerileri ve denetim odağı düzeylerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *12. Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri*. 1373-1392, Antalya.
- Broucke SV, Vandereycken W, Vertommen H.** (1994). Martial communication in eating disorder patient: A Controlled Observational Study. *International Journal of Eating Disorders*, 17(1), 1-21.
- Bulut BN.** (2004). İlköğretim sınıf öğretmenlerinin iletişim becerilerine ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(4), 443-452.
- Cratty BJ.** (1973). *Psychology in Contemporary Sport Psychology: Guidelines for Coaches and Athletes*. New Jersey : Printice-Hall Englewood Cliffs.
- Cornelius TL, Shorey RC, Beebe SM.** (2010). Self - Reported communication variables and dating violence: Using Gottman's Martial Communication Conceptualization. *Journal of Family Violence*, 25, 439-448.
- Cunningham MR.** (1977). Personality and the structure of the nonverbal communication of emotion. *Journal of Personality*, 45(4), 564-584.
- Çamlıyer H, Çamlıyer H.** (2001). *Eğitim Bütünlüğü İçerisinde Çocuk Hareket Eğitimi ve Oyun*. Manisa: Emek Matbaacılık.
- Çetin MÇ, Kuru E.** (2009). Beden eğitimi spor yüksekokulu öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 11(1), 1-8.
- Demirci EE.** (2002). İletişim Becerileri Eğitiminin Mesleki Eğitim Merkezine Devam Eden Genç İşçilerin İletişim Becerilerini Değerlendirmelerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Deniz İ.** (2003). İletişim Becerileri Eğitiminin İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin İletişim Becerisi Düzeylerine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

16. **Devito JA.** (2004). *The Interpersonal Communication Book* (Tenth edition) Boston: USA:Allyn and Bacon.
17. **Dökmen Ü.** (2004). *İletişim Çatışmaları ve Empati* (Yirmi sekizinci basım) İstanbul: Sistem Yayıncılık.
18. **Dumas JE, Blechman EA, Prinz RJ.** (1994). Aggressive children and effective communication. *Aggressive Behavior*, 20, 347-358.
19. **Erden M, Akman Y.** (2002). *Gelişim ve Öğrenme* (On birinci baskı) Ankara: Arkadaş Yayınevi.
20. **Fulkerson JA, Keel PK, Leon GR, Dorr T.** (1999). Eating-Disordered behaviors and personality characteristic of high school athletes and nonathletes. *The International Journal of Eating Disorders*, 26 (1), 73-79.
21. **Greenockle KM.** (2010). The new face in leadership: Emotional Intelligence. *National Association for Kinesiology and Physical Education in Higher Education*, 62, 260-267.
22. **Gordis EB, Margolin G, Vickerman K.** (2005). Communication and frightening behavior among couples with past and recent histories of physical martial aggression. *American Journal of Community Psychology*, 36 (1/2), 177-191.
23. **Görür D.** (2001) Lise Öğrencilerinin İletişim Becerilerini Değerlendirmelerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
24. **İlaslan Ö.** (2001) Orta Öğretim Öğrencilerinin Bazı Özlük Niteliklerinin ve Baskın Ben Durumlarının İletişim Becerileriyle İlişkisi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri A. B. D.
25. **İzğören AŞ.** (2000). *Dikkat Vücudunuz Konuşuyor*. Ankara: Academyplus Yayınevi.
26. **Jones WH, Freemon J, Goswick RA.** (1981) The persistence of loneliness: Self and Other Determinent. *Journal of Personality*, 49(1), 27-48.
27. **Karancı N, Dirik G, Yorulmaz O.** (2007). Eysenck kişilik Anketi-Gözden geçirilmiş kısaltılmış formunun (EKA-GGK) Türkiye'de geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 18(3), 1-8.
28. **Kim KH, Yang KM.** (2008). The relationship between eating disorders and Parent - Adolescent communication in middle school students in rural areas. *Taehan Kanho Hakhoe Chi*, 38(1), 55-63, ABSTRACT
29. **Korkut F.** (1996). İletişim becerilerini değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi: güvenilirlik ve geçerlik çalışmaları. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(7), 18-23.
30. **Korkut F.** (1997) Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. *IV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildirileri. Anadolu Üniversitesi*, 208-218, Eskişehir.
31. **Korkut F.** (2004). *Okul Temelli Önleyici Rehberlik ve Psikolojik Danışma*. Ankara: Anı Yayıncılık.
32. **Korkut F.** (2005). Yetişkinlere yönelik iletişim becerileri eğitimi. *Hacettepe Üniversite Eğitim Fakültesi Dergisi*. 28, 143-149.
33. **Köker S, Evrençöl A, Canat S.** (2005). Ergenlerin ana babaları ile iletişimlerini algılama düzeyleri. *Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı Dergisi*, 1(2), 75-78.
34. **McDowell EE.** (1993) An exploratar study of teacher attitudes toward aspects of teaching and teaching style. Miami, Nisan 2007, ERIC-ED370147, ABSTRACT
35. **McGinty K, Knox D, Zumsan ME.** (2003). Nonverbal and verbal communication in 'involved' and 'causal' relationships among college students. *College Student Journal*. 37(1). 28 Mayıs 2010, SPORTDiscus veritabanından.
36. **McKay M, Davis M, Fanning P.** (2010). *İletişim Becerileri*. (Prof. Dr. E. Köroğlu, Çev.). Ankara: Hyb Yayıncılık.
37. **Minskoff EH.** (1980). Teaching Approach for Developing Nonverbal Communication Skills in Students with Social Perception Deficits. *Journal of Learning Disabilities*. 13(3), 118-124.
38. **Newman M.** (1997). Stepfamily realities: How to Overcome Difficultes and Have a Happy Family. Nisan 2007, ERIC: ED381294.
39. **Nicholls AR, Polman R, Andrew RL, Taylor J, Cobley S.** (2007). Stressors, coping, and coping effectiveness: Gender, type of sports, and skill differences. *Journal of Sports Sciences*. 25(13), 1521-1530.
40. **Özer K.** (2006). *İletişimsizlik Becerisi* (Altıncı basım) İstanbul: Sistem yayıncılık.
41. **Özerkan KN.** (2005). *Spor Psikolojisine Giriş Temel Kavramlar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
42. **Pehlivan BK.** (2005) Öğretmen adaylarının iletişim becerisi algıları üzerine bir çalışma. *İlköğretim-Online*, 4(2), 17-23[Online].
43. **Rees C, Sheard C, McPherson A.** (2002). Communication skills assesment: The perception of medical student at the Universty of Nottingham. *Medical Education*. 36, 868-878.
44. **Riesch SK, Henriques J, Chanchong W.** (2003) Effects of communication skills training on parents and young adolescents from extreme family types. *Journal of Child and Adolescent Psychiatric Nursing*. http://www.findarticles.com/p/articles/mi_qa3892/is_200310/ai_n9332751 Ekim, 2006
45. **Riggio RE, Riggio HR, Salinas C, Cole EJ.** (2003). The role of social and emotional communication skills in leader emergence and effectiveness. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*. 7(2), 83-103.
46. **Saygıdeğer A.** (2004). Benlik Saygısı Düzeyleri Farklı Genel Lise Öğrencilerinin Bazı Kişisel Özelliklerine Göre İletişim Becerilerine İlişkin Algılarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
47. **Tepeköylü Ö, Soytürk M, Çamlıyer H.** (2009). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin (BESYO) iletişim becerisi algılarının bazı değişkenler açısından

- incelenmesi. *Sportre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(3): 115-124.
48. **Turna ZR.** (1999). İletişim Becerilerini Geliştirmeye Yönelik Bilgi Verici Danışmanlığın Baba-Genç Arasındaki Çatışma Düzeyine Etkisi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler A. B. D.
49. **Tutkun E, Güner BÇ, Ađaođlu SA, Soslu R.** (2010). Takım sporları ve bireysel sporlar yapan sporcuların saldırganlık düzeylerinin değerlendirilmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 23-29.
50. **Vatansever M.** (2002). Farklı Liselerde Öğrenim Gören Öğrencilerin Okullara Giriřte ve Bitirirken Sahip Oldukları İletişim Becerilerinin Belirlenip Kıyaslanması. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
51. **Yüksel řF.** (1997). Grupla İletişim Becerileri Eğitiminin Üniversite Öğrencilerinin İletişim Becerileri Düzeylerine Etkisi. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
52. **Yüksel Y, Tepeköylü Ö.** (2010). Ortaöğretimde sporcu öğrencilerle spor yapmayan öğrencilerin iletişim becerisi düzeyleri. *11. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi*, Antalya, 454-457
53. **Zeng ZH.** (2003). The differences between anxiety and Self-Confidence between team and individual sports college varsity athletes. *International Sports Journal*, 7(1), 28-34.